

STATKRAFT ENERGI AS
Postboks 200 Lilleaker
0216 OSLO

Vår dato: 13.12.2021
Vår ref.: 202113087-5
Arkiv: 432
Deres dato:
Deres ref.:

Saksbehandler:
Tord Solvang

NVE gir tillatelse til midlertidig fravik fra manøvreringsreglementet for Totak (Drymbeshylen)

Vi viser til søknad fra Statkraft Energi AS av 15.5.2021 med tilleggsinformasjon datert 8.9.2021 om tillatelse til midlertidig fravik fra manøvreringsreglementet for Totak (Drymbeshylen) i Vinje kommune, Vestfold og Telemark fylke.

Om søknaden

NVE gjengir følgende fra søknaden:

«Statkraft Energi AS søker med dette om dispensasjon fra manøvreringsreglementet for regulering av Totak (Drymbeshylen) fastsatt ved Kgl. res 4.7.1958 i forbindelse med nødvendig ombygging av Vågi dam i perioden 2022 til 2023. Det må presiseres at søknaden kun omhandler Drymbeshylen som er en liten del sydøst i magasinet Totak.

For årene 2022 og 2023 søkes tillatelse til å holde Drymbeshylen på kote 683 samt å senke vannstanden fra terskel i Drymbeshylen til dam Vågi slik at en kommer til bunn dam (ca. kote 679).

Bakgrunn

Vågi dam har i dag avvik fra Damsikkerhetsforskriften. Målsetningen med prosjektet er å lukke disse avvikene. For å kunne utføre prosjektet er det nødvendig å senke vannstanden i Drymbeshylen som henger sammen med Totak magasinet nær damområdet. Totak har en reguleringshøyde på 7,3 meter med LRV 680 og HRV på 687,30. Totak har i dag ett konsesjonspålagt fyllingskrav som sier at magasinet fylt til kote 686,00 i perioden 1.7-15.8. I tillegg har Statkraft en manøvreringsintensjon ved å holde vannstand over 685.50 fra 15.8 – 30.10.

Søknad

Dam Vågi skal bygges om for å tilfredsstille krav i Damsikkerhetsforskriften med tilhørende retningslinjer. Ombyggingen vil bestå i å fjerne dammen som står på stedet, og bygge opp en ny betongdam på samme sted. Det er utarbeidet detaljplan (Vågi Dam. Detaljplan for miljø og

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 22 95 95 95, Internett: www.nve.no

Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

Hovedkontor
Middelthunsgate 29
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

Region Midt-Norge
Abels gate 9
7030 TRONDHEIM

Region Nord
Kongens gate 52-54
Capitolgården
8514 NARVIK

Region Sør
Anton Jenssensgate 7
Postboks 2124
3103 TØNSBERG

Region Vest
Naustdalsvegen. 1B
6800 FØRDE

Region Øst
Vangsveien 73
Postboks 4223
2307 HAMAR

landskap 2020. Norconsult) som beskriver konsekvensene av rehabiliteringsarbeidene for de tema som NVEs miljøtilsyn følger opp. Planen angir prinsipper for terrengtilpasning, plassering av anleggsveger og rigger mv. samt sluttutforming av anlegget, og angir de fysiske rammene og arealavgrensningene for de planlagte arbeidene. For å kunne tørrelegge byggegropen i anleggsfasen er det planlagt to tiltak; etablere en midlertidig fangdam og delvis nedtapping av Drymbeshylen. Den midlertidige fangdammen etableres i sundet i Vågen, rett oppstrøms Drymbeshylen (se fig. 2 nedenfor). Fangdam i Vågen bygges slik at vannstand lik HRV kan opprettholdes i Totak i anleggsfasen.

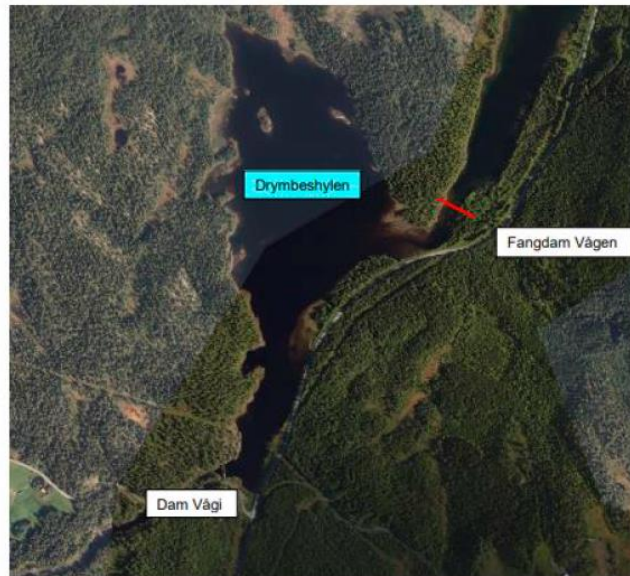

Fig. 2.: Dam Vågi, Drymbeshylen og planlagt fangdam.

Delvis nedtapping av Drymbeshylen har som formål å gi mulighet til å tørrelegge byggegropen og demme opp lokalt tilsig. En naturlig terskel i øvre del av kanalen mot dammen muliggjør en nedtapping fra HRV til ca. kote 683. Det planlegges derfor å senke magasinet ned til å flukte med denne terskelen, og deretter avlede lokalt tilsig i rør fra pumpesumpen og gjennom anleggsområdet. Lokalt tilsig vil dermed renne fritt over den naturlige terskelen og ned til pumpesumpen. Ved senkning av magasinet til cirka kote 683 vil det fremdeles være større områder med vannspeil, og maksimal vanddybde vil fremdeles være over 8 meter.

Tiltak

Omfanget av prosjektet består av følgende hovedaktiviteter:

- Tilrigging ved Vågen
- Bygge fangdam i Vågen. Vannstanden i Totak vil da kunne være uavhengig av prosjektet.
- Tilrigging ved Vågi dam
- Senke vannstanden i Drymbeshylen ned til kote 683 (her ligger en naturlig terskel ikke langt fra dammen)
- Senke vannstanden fra terskel i Drymbeshylen til dam Vågi slik at en kommer til bunn dam
- Fjerne segmentluke og annet utstyr
- Rive og fjerne eksisterende dam
- Bygge ny dam
- Installere luke og utstyr

- Fjerne dam i Vågen
- Oppfylling
- Nedrigging

Miljø- og friluftsinnteresser

Det foregår fiske i Totak, også etter storfisk. Lokalt i Drymbeshylen vil mulighetene for å bedrive fiske og friluftsliv være sterkt redusert i den perioden arbeidene pågår, og det må påregnes en betydelig konsekvens for livet i strandsonen at Drymbeshylen holdes nedtappet over en lengre periode. Resten av Totak vil derimot ha normal vannstand og ikke bli berørt av tiltaket. Drymbeshylen er forbundet med Totak og man må kunne anta at Drymbeshylen vil gjenfinne dagens økologiske balanse innen få år etter at vannstanden normaliseres (Virkning av lav sommervannstand på fisk i reguleringsmagasiner. Rapport nr.249. 2007 LFI.)

Fisk

Opprinnelig var det bare ørret i Totak, men røye ble etablert i nedbørfeltet i 1936 med videre spredning til Totak. I senere år er det etablert 3-pigget stingsild og ørekyt.

Fiskebestanden i Totak er i dag ikke mye forskjellig fra den funnet i 1989 (Saltveit og Brabrand 1990), Solhøi (1997) og Gustavsen (2008). Det gjelder spesielt for aldersfordeling, lengdefordeling og opptaket av næringsdyr hos ørret. Ørretens kondisjon synes noe bedre i 1997, 2008 og 2014 sammenliknet med 1989.

Vannet i Totak og Våmarvatn er ionefattig, med målt ledningsevne under 1 mS/m. Vannet er i tillegg lite farget og har lave konsentrasjoner av naturlig løst organisk materiale. Det er videre lave konsentrasjoner av næringssalter (her målt som tot-P og tot-N). pH lå for alle stasjonene mellom 7,0 og 7,3.

«Dersom vannstanden normaliseres etter en sommer med lav vannstand og den regulære manøvreringen fortsetter som før enkelthendelsen, vil det kunne regnes med normalisering av fiskebestandens kvalitet i løpet av den påfølgende sommersesong.» (LFI.249)

Basert på kunnskap knyttet til fiskebestand i Totak/Drymbeshylen vil en senkning av vannstanden i Drymbeshylen kun ha en kortvarig negativ effekt på fisken som står igjen i Drymbeshylen. Ved normalisering av vannstand vil fiskebestanden i løpet en sesong trolig normalisere seg.

Fugl

Det er ikke kjent at Drymbeshylen innehar sårbare eller truede fuglearter (Naturbase).

Myr

Evt. myrområde som kan bli påvirket av en senket vannstand i Drymbeshylen er definert som nyttbar myr i Naturbase. Dette er ikke en sårbar myrtype som vil bli negativt påvirket av en senkning av vannstand for en periode.»

Høring

På grunn av sakens begrensede omfang har den ikke vært kunngjort lokalt, men sendt til Vinje kommune, Statsforvalteren i Vestfold og Telemark og Vestfold og Telemark fylkeskommune. Vi mener

at den er tilstrekkelig belyst gjennom dette. NVE har ikke mottatt høringssvar fra kommunen, men har fått uttalelse fra Statsforvalteren i Vestfold og Telemark.

Statsforvalteren i Vestfold og Telemark uttaler følgende i e-post til NVE den 19.11.2021:

«Statsforvalteren har vurdert søknaden og er av den oppfatning at utbedring av dam Vågi er viktig for sikkerheten i vassdraget. Dammen skal bygges om for å tilfredsstille kravene til damsikkerhet. Det søkes om senking av Drymbeshylen og etablering av midlertidig fangdam ved Vågen. Fangdammen vil sikre at vannstanden kan holdes lik HRV i hovedmagasinet Totak i anleggsperioden.

Etter fra en totalvurdering av søknaden og de momenter som er framlagt - mener vi at det kan gis dispensasjon knyttet til gjennomføring og sikring av dam Vågi. Forhold knyttet til samfunnssikkerhet er av stor betydning i denne saken.

Ombyggingen er midlertidig og forhold knyttet til naturmiljø vil reetableres etter at arbeidene er utført og Drymbeshylen fylles opp så fort anleggsarbeidet er avsluttet. Det må etableres tiltak og systemer for å unngå forurensning og utilsiktet påvirkning på vannforekomstene.»

NVEs vurdering

NVE kan gi tillatelse til fravik fra manøvreringsreglement etter vannressursloven § 8 når formålet er nødvendig reparasjons- og vedlikeholdsarbeid. Tiltaket faller etter vårt syn inn under dette formålet.

Statkraft Energi AS skal rehabilitere reguleringsdammen (dam Vågi) ved utløpet av Totak i Vinje kommune. Gjennomføring av anleggsarbeidene fordrer at vannstanden rett oppstrøms dammen holdes på ca. kote 679, mens vannstanden i Drymbeshylen holdes på kote 683. Arbeidene er planlagt gjennomført i 2022 og 2023.

Statkraft planlegger to tiltak for å tørlegge byggegroppen. Det skal etableres en midlertidig fangdam i sundet i Vågen, rett oppstrøms Drymbeshylen. Fangdammen bygges slik at vannstanden i Totak kan holdes på HRV i anleggsperioden. Vannstanden i Drymbeshylen skal deretter senkes til å flukte med en naturlig terskel (ca. kote 683) i øvre del av kanalen mot dam Vågi. Lokalt tilsig vil renne fritt over terskelen og ned til pumpeumpen, der det ledes videre i rør gjennom anleggsområdet.

Manøvreringsreglementet for Totak (og Drymbeshylen) fastsatt ved kgl.res. 4.7.1958 angir HRV og LRV til henholdsvis 687,3 og 680,0. Reglementet angir videre at Totak i alle år skal være fylt til ca. kote 686 i perioden 1.7 til 15.8. Utover dette har Statkraft en (selvpålagt) manøvreringsintensjon om å holde en vannstand over kote 685,5 fra 15.8 til 30.10.

Statsforvalteren i Vestfold og Telemark viser til at det omsøkte fraviket må påregnes å ha noen konsekvenser for naturmiljøet. Etter statsforvalterens syn vil imidlertid eventuelle skadevirkninger være forbigående, og de vil ikke motsette seg at det ble gitt tillatelse som omsøkt. Statsforvalteren trekker også frem at det må etableres tiltak og systemer for å unngå forurensning og utilsiktet påvirkning på vannforekomstene. NVE deler statsforvalterens vurderinger av disse forholdene.

Vedlikehold av vassdragsanlegg har stor samfunnsnytte, og NVE mener derfor at det må kunne aksepteres noe ulempe for allmenne interesser i forbindelse med gjennomføring av slike arbeider. Det er likevel viktig at arbeidene gjennomføres med så små konsekvenser som mulig for allmenne interesser, og at omgivelsene ikke blir tilført forurensning. Etablering av midlertidig fangdam i Vågen vil etter NVEs syn være et godt tiltak som vesentlig reduserer konsekvensene sammenliknet med en full nedtapping av Totak. Vi forutsetter videre at Statkraft Energi AS informerer allmennheten om fraviket gjennom

skilting ved tiltaksområdet, på relevante nettsider og i lokalavisen. Dette vil etter vårt syn være tilstrekkelig for å ivareta allmennhetens interesser.

NVE mener at vurderingene er i tråd med prinsippene i naturmangfoldloven som skal ivaretas når vedtak treffes, jf. naturmangfoldloven §§ 8-12. NVE vil i den forbindelse påpeke at tiltaket er midlertidig og av begrenset varighet. Det anses også som et nødvendig tiltak for å sikre forsvarlig drift av reguleringsanlegget. NVE kan heller ikke se at tiltaket er i strid med forvaltningsmålet for arter eller økosystemer, jf. naturmangfoldloven §§ 4 og 5.

Konklusjon

NVE gir tillatelse til at Statkraft Energi AS kan holde Drymbeshylen på kote 683 samt senke vannstanden fra terskel i Drymbeshylen til dam Vågi til ca. kote 679 fra 1.1.2022 og ut 2023.

Tillatelsen er gitt i medhold av vannressursloven § 8.

Tillatelsen blir gitt på følgende vilkår:

- Alle vannføringsendringer skal skje med myke overganger.
- Det skal føres protokoll over vannstanden i magasinet i det tidsrommet vannstanden er under LRV.
- Perioden med fravik fra manøvreringsreglementet skal gjøres så kort som mulig. Oppfylling til normal vannstand skal skje så raskt som mulig etter at arbeidene er avsluttet.
- Nedtappingen skal kunngjøres én gang lokalt i god tid før nedtappingen starter.
- Instrumentering for registrering av vannstand inntil 0,5 m under LRV skal etableres samtidig med at magasinet likevel er nedtappet, dersom slikt utstyr ikke allerede er etablert. Jf. punkt 4.5 i retningslinjer av 20.06.2016 for registrering av vannstand i reguleringsmagasin.
- Ved overtredelse av de fastsatte bestemmelsene gitt i loven eller i medhold av loven, plikter konsesjonæren etter krav fra NVE å bringe forholdene i lovlig orden. NVE kan fastsette tvangsmulkt ved overtredelse av bestemmelsene i konsesjonen eller andre bestemmelser med hjemmel i lov.
- NVE forutsetter at Statkraft Energi AS har ordnet de privatrettslige forholdene som eventuelt måtte bli skadelidende av tiltaket.

Om klage og klagerett

Se eget vedlegg om klageadgang.

Med hilsen

Inga Nordberg
Direktør

Brit Torill Haugen
fungerende seksjonssjef

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

Kopi til:

STATKRAFT ENERGI AS v/Helmert Ringhagen
STATSFORVALTEREN I VESTFOLD OG TELEMAR
Vestfold og Telemark fylkeskommune
VINJE KOMMUNE

Orientering om rett til å klage

Hvem kan klage på vedtaket?	Hvis du er part i saken, kan du klage på vedtaket. Du kan også klage på vedtaket hvis du har rettslig klageinteresse i saken.
Hvor skal du sende klagen?	Du må adressere klagen til Olje- og energidepartementet (OED), men sende den til NVE. NVEs e-postadresse er: nve@nve.no . NVE vurderer om vedtaket skal endres. Dersom NVE ikke endrer vedtaket, vil vi sende klagen til OED.
Frist for å klage	Fristen for å klage på vedtaket er 3 uker fra den dagen vedtaket kom frem til deg. Hvis vedtaket ikke har kommet frem til deg, starter fristen å løpe fra den dagen du fikk eller burde ha fått kjennskap til vedtaket. Det er tilstrekkelig at du postlegger klagen før fristen løper ut. Klagen kan ikke behandles dersom det har gått mer enn 1 år siden NVE fattet vedtaket.
Du kan få begrunnelsen for vedtaket	Hvis du har fått et vedtak uten begrunnelse, kan du be NVE om å få en begrunnelse. Du må be om begrunnelsen før klagefristen løper ut.
Hva skal med i klagen?	Klagen bør være skriftlig. I klagen må du: Skrive hvilket vedtak du klager på. Skrive hvilket resultat du ønsker. Opplyse om du klager innenfor fristen. Undertegne klagen. Hvis du bruker en fullmektig, kan fullmektigen undertegne klagen. I tillegg bør du begrunne klagen. Dette betyr at du bør forklare hvorfor du mener vedtaket er feil.
Du kan få se dokumentene i saken	Du har rett til å se dokumentene i saken, med mindre dokumentene er unntatt offentlighet. Du kan henvende deg til NVE for å få innsyn i saken.
Vilkår for å gå til domstolene	Hvis du mener vedtaket er ugyldig, kan du gå til søksmål. Du kan bare gå til søksmål dersom du har klaget på NVEs vedtak, og klagen er avgjort av OED som overordnet forvaltningsorgan. Du kan likevel gå til søksmål dersom det har gått 6 måneder siden du sendte klagen, og det ikke skyldes forsømmelse fra din side at klagen ikke er avgjort.
Sakskostnader	Dersom NVE eller OED endrer vedtaket til din fordel, kan du søke om å få dekket vesentlige og nødvendige kostnader. Du må søke om dette innen 3 uker etter at klagevedtaket kom frem til deg.

Denne forklaringen er basert på forvaltningslovens regler i §§ 11, 18, 19, 24, 27 b, 28, 29, 31, 32 og 36.